

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลแวงดง
อำเภอขามศรีราช จังหวัดมหาสารคาม

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมตามยุค

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลแวงดง ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังว่าเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่นต่อไป

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลแวงดง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑
บทที่ ๒ ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงดง	๖
บทที่ ๓ ประเพณี/วัฒนธรรม ในเขตตำบลเวียงดง	๗
บทที่ ๔ ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๘
สรุป	๒๕

บทที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑.๑ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเองอันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆต่อไป

๑.๒ ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ซึ่งเรียกว่า ปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้ ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายภูมิปัญญาไว้ว่า หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญาดังนี้ “ภูมิปัญญาหมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้เลือกสรร ประมวล แต่งพัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิต ของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย” กระทรวงศึกษาธิการได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญา ไว้ว่า “ภูมิปัญญา หมายถึงความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้นเฉพาะหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็น ศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็น ความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชนและในตัวของผู้รู้เอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ก็จะ เป็น ที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอดและพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้” สารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน ฉบับกาญจนาภิเษก (เล่มที่ ๒๓) ให้ความหมายไว้ว่า “ภูมิปัญญาไทย” (Thai Wisdom) หมายถึง ความรู้ความสามารถ วิธีการผลงานที่ค้นคว้ารวบรวมและจัดเก็บเป็นความรู้โดยถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนอีกรุ่นหนึ่งจนเกิดเป็นผลผลิตที่ตีพิมพ์ มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำมาแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชีวิตได้ สามารถ จันทรสุรีย์(๒๕๓๖) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่ นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้างทั้งลึกที่ชาวบ้านสามารถ คิดเองทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย กรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิต ของคนเราผ่านกระบวนการศึกษาสังเกตวิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกัน ขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่องความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชา ต่างๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา รัตนะ บัวสนธ (๒๕๓๕)กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนทัศน์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนทัศน์ดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีต ประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอดสั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัย ๒ ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขในส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล ฉลาดชายสมิตานนท์ (อ้างอิงถึงในพิสิฐ นาครำไพ. ๒๕๓๗) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ สติปัญญาอันเกิดจาก

การเรียนรู้สะสมถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผู้คนในท้องถิ่นซึ่งได้ทำหน้าที่ชี้แนะ ว่าการจะใช้ชีวิตอย่าง ยั่งยืนและถาวรกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไรซึ่งในที่สุด ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูก ยกย่องให้หมายถึง อุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้ง ปวงที่มีชีวิตสัตว์พืช และมนุษย์ด้วยตัวเองตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่า เป็นองค์ความรู้ความสามารถและทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสม ประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรรเรียนรู้ปรุง แต่ง และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและ พัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และ เหมาะสมกับยุคสมัย จากความหมายดังกล่าวอาจ สรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีตซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนิน ชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับ สภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

๑.๓ ความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ คนไทยได้สร้างชาติ สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของบ้านเมือง มีการ ดำรงชีวิตด้วยความสุขร่มเย็นอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้เพราะได้ใช้ภูมิปัญญาของตนมาตลอดภูมิปัญญาไทยจึงมี ความสำคัญอย่างยิ่งซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

- ๑.ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง
- ๒.สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย
- ๓.สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม
๔. สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน
๕. ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

ประกอบ ใจมั่น ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังนี้คือ

- ๑.ช่วยให้สมาชิกในชุมชน หมู่บ้านดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข
- ๒.ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม
๓. ช่วยให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคม

ภายนอก

๔. เป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อที่จะได้กำหนด ทำที่การทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น

๑.๔ ลักษณะของภูมิปัญญาไทย

ลักษณะของภูมิปัญญาไทย มีดังนี้

๑.ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องใช้ความรู้(Knowledge) ทักษะ(Skill) ความเชื่อ(Belief) และ พฤติกรรม (Behavior)

๒. ภูมิปัญญาไทยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและคน กับสิ่ง เหนือธรรมชาติ

๓. ภูมิปัญญาไทยเป็นองค์รวมหรือกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิต

๔. ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องของการแก้ไขปัญหาการจัดการ การปรับตัว การเรียนรู้เพื่อความอยู่รอด ของบุคคล ชุมชน และสังคม

๕. ภูมิปัญญา เป็นแกนหลัก หรือกระบวนทัศน์ในการมองชีวิต เป็นพื้นความรู้ในเรื่องต่าง ๆ
๖. ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเฉพาะหรือมีเอกลักษณ์ในตัวเอง
๗. ภูมิปัญญาไทยมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับสมดุลในพัฒนาการทางสังคมตลอดเวลา ขอบข่ายของภูมิปัญญาไทย

๑.๕ การกำหนดขอบข่ายของภูมิปัญญาไทย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงวัฒนธรรม ได้กำหนดขอบข่ายของภูมิปัญญาไทยไว้ ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม หมายถึง การผสมผสานการเกษตรและเทคโนโลยีโดยพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม รวมทั้งความสามารถในกาแก้ปัญหาต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ภูมิปัญญาด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การอนุรักษ์ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม การถ่ายทอดความรู้ดั้งเดิมเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓. ภูมิปัญญาด้านการจัดการ สวัสดิการและธุรกิจชุมชน หมายถึง การใช้คุณธรรมและจริยธรรมในด้านการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

๔. ภูมิปัญญาด้านการรักษาโรคและการป้องกัน หมายถึง การสืบทอดความรู้ดั้งเดิม และการประยุกต์ใช้ความเชื่อท้องถิ่นเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองด้านสุขภาพอนามัย

๕. ภูมิปัญญาด้านการผลิตและการบริโภค หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการแปรรูปและการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างผลิตเพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อดำเนินการ ประเมิน ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ดังนี้

๑. ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกลั่นกรอง/การปศุสัตว์/การประมง/การป่าไม้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน,เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น

๒. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิตเช่น งานจักสาน,งานแกะหนังตะลุง,งานทอผ้าด้วยมือ,งานเย็บปักถักร้อย,การทำหัวโขน เป็นต้น

๓. ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิตโดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของจำนวนมากเพื่อการค้าและรวมถึงงานด้านการบริการเช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป,การแปรรูปสิ่งต่างๆจากยางพารา เป็นต้น

๔. ด้านกาแพทย์ไทย คือภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย ,การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค เป็นต้น

๕. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งการอนุรักษ์การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า , การสืบชะตาแม่น้ำ ,การทำแนวปะการังเทียม ,การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น ๖

. ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม , ประติมากรรม,นาฏศิลป์,ดนตรี,ทัศนศิลป์,คีตศิลป์,การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ

๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

๘. ด้านอื่นๆเช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณีพิธีกรรม อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

๑.๖ ประเภทของภูมิปัญญาไทย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการแบ่งสาขาหรือประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้ ๑๑ สาขา ดังนี้

- ๑.สาขาเกษตรกรรม
- ๒.สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
- ๓.สาขาการแพทย์แผนไทย
- ๔.สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๕.สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน
- ๖.สาขาสวัสดิการ
- ๗.สาขาศิลปกรรม
- ๘.สาขาการจัดการองค์กร
- ๙.สาขาภาษาและวรรณกรรม
- ๑๐.สาขาศาสนาและประเพณี
- ๑๑.สาขาการศึกษา

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงวัฒนธรรม แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๗ ประเภท ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาด้านการเกษตร
๒. ภูมิปัญญาด้านเศรษฐกิจ
๓. ภูมิปัญญาด้านศาสนาคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมความเชื่อ
๔. ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาหมู่บ้าน
๕. ภูมิปัญญาด้านศิลปะ
๖. ภูมิปัญญาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
๗. ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม

สภานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับกาญจนาภิเษก (เล่มที่ ๒๓) จัดแบ่งสาขาภูมิปัญญาไทย ออกเป็น ๑๐ สาขาดังนี้

๑. สาขาเกษตรกรรมเกษตรกรรม หมายถึงความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยีโดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิมซึ่งคนสามารถพึ่งตนเองในภาวะการณ์ต่างๆได้

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึงการรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลิตผล เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการที่ทำให้ชุมชนท้องถิ่น

๓. สาขาการแพทย์แผนไทย หมายถึงความสามารถในการจัดการป้องกัน และรักษาสุขภาพ ของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพ และอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึงความสามารถเกี่ยวกับ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสม และบริการกองทุน และธุรกิจชุมชนทั้งที่เป็นเงินตรา และโภคทรัพย์เพื่อส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของ สมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึงความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิต ของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

๗.สาขาศิลปกรรม หมายถึงความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ

๘.สาขาการจัดการองค์กร หมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานของ องค์กรชุมชนต่างๆให้สามารถพัฒนาและบริหารองค์กรของตนเองได้ตามบทบาท และหน้าที่ขององค์กร

๙.สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึงความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทยและการใช้ภาษาตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐.สาขาศาสนาและประเพณีหมายถึงความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำ สอนทางศาสนาความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติ ให้บังเกิดผลดีต่อ บุคคลและสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๒

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงตอง ๙ ด้าน

๑) **ด้านการเกษตร** ได้แก่ ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตร กับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตร ด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต และการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีเหมาะสมกับการเกษตร การปลูกผักปลอดภัยประหยัด และคุ้มทุน ความพอเพียงและคงทนทางอาหาร เป็นต้น

๒) **ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม** ได้แก่ การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด อันเป็นขบวนการให้ชุมชน ท้องถิ่น สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น กลุ่มทอผ้าไหม งานจักสาน โรงงานจิ๋วเวอร์รี่

๓) **ด้านการแพทย์แผนไทย** ได้แก่ ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพรอันมีอยู่หลากหลาย การนวดแผนโบราณ การดูแลรักษาสุขภาพพื้นบ้าน เป็นต้น

๔) **ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ได้แก่ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การดูแลไม้ให้เป็นป่าเสื่อมโทรม ไม่ตัดไม้ทำลายป่า ไม่เผาป่าเผาหญ้า ปลูกป่าทดแทน ดูแลแหล่งน้ำลำคลองไม่ให้วัชพืชขึ้นรกรุงรัง ดูแลแหล่งน้ำไม่ให้ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในแหล่งน้ำ มีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค เป็นต้น

๕) **ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน** ได้แก่ ความสามารถในการด้านการสะสมและบริหารกองทุนและสวัสดิการชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การจัดการกองทุนของชุมชนในรูปสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมถึงความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการรักษายาบาลของชุมชน และการจัดระบบสวัสดิการบริการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖) **ด้านศิลปกรรม** ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ การละเล่นพื้นบ้าน และนันทนาการ โดยได้รับความนิยม ยกย่องแพร่หลาย

๗) **ด้านภาษาและวรรณกรรม** ได้แก่ ความสามารถในการอนุรักษ์และสร้างสรรค์ผลงานด้านภาษา วรรณกรรมท้องถิ่นและการจัดการสารานุกรมภาษาถิ่น การปริวรรตหนังสือโบราณ การฟื้นฟูการเรียนการสอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่างๆ เช่น การรวบรวมคำภาษาถิ่น การแต่งผญา เพลงกลอนลำภาษาถิ่นการร้องสาร์ภัญญะ การขับเสภา เป็นต้น

๘) **ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี** ได้แก่ การสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปรัชญา ความเชื่อ และประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อบริบททางเศรษฐกิจ สังคม เช่น การถ่ายทอดวรรณกรรม คำสอน การบวชป่า การประยุกต์บุญประเพณีประเพณีชาวนาบุญกุ่มข้าวใหญ่

๙) **ด้านโภชนาการ** ได้แก่ ความสามารถในการเลือกสรร ประดิษฐ์และปรุงแต่งอาหารและยาได้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนผลิตเป็นสินค้าและบริการส่งออก ได้รับความนิยมแพร่หลาย รวมถึงการขยายคุณค่าเพิ่มของทรัพยากรด้วย

บทที่ ๓
ประเพณี/วัฒนธรรม ในเขตตำบลเวียงดง
อำเภออย่างสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

ประเพณีวันสงกรานต์

สงกรานต์หมายถึง การส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เดิมทีวันที่จัดสงกรานต์นี้นั้นจะมีการคำนวณทางดาราศาสตร์ แต่ในปัจจุบันได้มีการกำหนดวันที่แน่นอน คือ ตั้งแต่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน แต่เดิม วันขึ้นปีใหม่ไทย คือ วันเริ่มปีปฏิทินของไทยจนถึง พ.ศ. ๒๔๓๑ และได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่จนถึงพ.ศ. ๒๔๘๓

ประเพณีวันเข้าพรรษา

เข้าพรรษาพักฝน" หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่างฤดูฝนวันเข้าพรรษาเป็นวันที่พระสงฆ์เริ่มอยู่จำพรรษาตลอด ๓ เดือน ในฤดูฝน ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ ของทุกปี เรียกว่า "ปฐิพรรษา"

ประเพณีวันออกพรรษา

เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วันปวารณา หรือวันมหาปวารณา คือ วันที่เปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุ ว่ากล่าว ตักเตือนกันได้ด้วยเมตตาจิต เมื่อได้เห็น ได้ฟัง หรือสงสัยในพฤติกรรมของกันและกัน

ประเพณีบุญมหากรฐิน

กรฐินมีกำหนดระยะเวลาถวาย จะถวายตลอดไปเหมือนผ้าชนิดอื่นมิได้ ระยะนั้นมีเพียง ๑ เดือน คือ ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ไปจนถึงวันขึ้น ๑๕ เดือน ๑๒ (วันเพ็ญเดือน ๑๒) ระยะเวลานี้เรียกว่า กรฐินกาล คือเทศกาลทอดกรฐิน

บทที่ ๔

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลเวียงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

๑. ด้านเกษตรกรรม

๑.๑ โคกหนองนา (เกษตรผสมผสาน)

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายชาญชัย สกุล สีวงสุข.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๘๘ หมู่ที่.....๑๑ ตำบล.....เวียงดง.....อำเภอยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- โคกหนองนา (เกษตรผสมผสาน)

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่.....๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน.....นางสาวสิริญาพร จันทระเทพ

ตำแหน่ง.....ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๒. ด้านหัตถกรรม

๒.๑ จักรสาน

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายพล.....สกุล.....ปะถะละเน.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่.....๖๗.....หมู่ที่.....๖.....ตำบล.....แวงตง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช
 จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- จักรสาน

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๒.๒ ทอผ้า,มัดหมี่

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางสง่า.....สกุล จิตไธสง.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่...๑๓...หมู่ที่ ...๑.....ตำบลแวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช
จังหวัดมหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์๔๔๒๑๐.....

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ทอผ้า,มัดหมี่

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงานนางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่งผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๒.๓ ทอเสื่อ

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางจร.....สกุล.....จันทรเทพ.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่.....๕๕.....หมู่ที่.....๑.....ตำบล.....แวงตง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช
จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ทอเสื่อ

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๒.๓ เย็บบายศรี

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางเสน.....สกุล.....หน่อสิงหา.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๒๐.....หมู่ที่.....๕.....ตำบล.....แวงตง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- เย็บบายศรี

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ...๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๔. ด้านอุตสาหกรรม

๑.๑ ช่างไม้,ช่างปูน

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายประสงค์.....สกุล.....นระราช.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๘๘.....หมู่ที่.....๑.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ช่างไม้,ช่างปูน

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่.....๒๕.....ธันวาคม.....พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน.....นางสาวสิริญาพร.....จันทร์เทพ

ตำแหน่ง.....ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๕. ด้านการแพทย์แผนไทย

๕.๑ การแพทย์แผนไทย

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางสาวกรรณิ.....สกุล.....จันทะนุญ.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๑.....หมู่ที่.....๕.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- การแพทย์แผนไทย

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ...๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน ..นางสาวสิริญาพร จันทะนุญ

ตำแหน่ง ..ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๖. ด้านการจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖.๑ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายพรชัย.....สกุล ไชยะโม.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๑.....หมู่ที่.....๑.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

-

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๖.๒ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายสมจิตร.....สกุล.....สุรินทราช.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๒๑ หมู่ที่ ๒ ตำบล แวงดง อำเภอ ยางสีสุราช

จังหวัด มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ ๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

-

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๗. ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน

๗.๑ ด้านบริหารกลุ่มต่างๆ

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางรัตติการ.....สกุล ไชยะโม.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....แขวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ด้านบริหารกลุ่มต่างๆ

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

-

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๗.๒ ด้านบริหารกลุ่มต่าง

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางวาสัญญ์ สุกุล ศรีมหาพรม.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๔ หมู่ที่ ๒ ตำบล แวงดง อำเภอ ยางสีสุราช

จังหวัด มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ ๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ด้านบริหารกลุ่มต่างๆ

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

-

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๘. ด้านศิลปกรรม

๘.๑ ศิลปกรรม

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายจิรวัฒน์.....สกุล.....ทองพูล.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่.....๕๓.....หมู่ที่.....๓.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช
จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๕๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ด้านศิลปกรรม

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๙. ด้านภาษาและวรรณกรรม

๙.๑ หมอลำ

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางสุพรรณ.....สกุล.....อุปะมานะ.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๑๘.....หมู่ที่.....๓.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- หมอลำ

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ..๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน ..นางสาวสิริญาพร จันทระเทพ

ตำแหน่ง ..ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๑๐. ด้านศาสนาและประเพณี

๑๐.๑ หมอสูตร

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายถวิล.....สกุล.....กรไธสง.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่.....๕๐.....หมู่ที่.....๕.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช
 จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ศาสนาและประเพณี

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ...๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทระเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๑๑. ด้านโภชนาการ

๑๑.๑ ทำขนม การถนอมอาหาร

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางพิไลพร.....สกุล ศิริวงษ์.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๔๔ หมู่ที่ ๕ ตำบล แวงดง อำเภอ ยางสีสุราช

จังหวัด มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ ๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ทำขนม การถนอมอาหาร

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทระเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๑๑.๒ แปรรูปอาหาร (ไส้อั่ว,ไส้กรอก)

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายชาญชัย.....สกุล.....สีวงสุข.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่ ๘๘ หมู่ที่ ๑๑ ตำบล แวงดง อำเภอ ยางสีสุราช
จังหวัด มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ ๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- การแปรรูปอาหาร

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ –

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๑๑.๒ แปรรูปอาหาร (ไข่หิมะ)

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางปราณี.....สกุล โยโธสง.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๖๘ หมู่ที่ ๑๑ ตำบล แวงดง อำเภอ ยางสีสุราช

จังหวัด มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ ๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- การแปรรูปอาหาร (ไข่หิมะ)

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

บทสรุป

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของการดำรงชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสรรพวิชาความรู้ที่ชุมชนใช้แก้ปัญหาหรือจรรโลงชีวิตของเขาไม่ว่าจะเป็นความรู้ที่มีการสั่งสม มีการประยุกต์ใช้มายาวนานหรือชุมชนรับมาจากภายนอก ล้วนแต่เป็น ความรู้ที่ผ่านการพิสูจน์ว่าเข้ากันได้กับวิถีชีวิตด้านอื่น ๆ ของชุมชนท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังเป็นความรู้สาธารณะที่คนส่วนใหญ่สามารถนำไปใช้ได้ หากภูมิปัญญาท้องถิ่นจะสามารถดำรงอยู่ได้ยาวนานจำเป็นต้องมีศักยภาพในการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้จะต้องมีภูมิคุ้มกัน ทางปัญญาของตนเอง คือ การพัฒนาคนในชุมชนท้องถิ่นให้มีอิสรภาพทางการคิด มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถวิเคราะห์ พัฒนาแบบใหม่ วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของภูมิปัญญาของตนเองและสิ่งที่นำเข้ามาจากภายนอก เพื่อเลือกประยุกต์ใช้อย่างชาญฉลาดและมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน น่าจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นอยู่รอดอย่างยั่งยืนทั้งปัจจุบันและอนาคต